

**Міністерство освіти і науки України
Інститут інноваційних технологій і змісту освіти
Інститут педагогіки АПН України
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова
Інститут природничо-географічної освіти та екології**

**НАУКОВІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ
ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН
У ПЕДАГОГІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

(26-27 жовтня 2006 рік)

Київ 2006

УДК 372.857

Наукові та методичні основи викладання біологічних дисциплін у педагогічних вищих навчальних закладах України /Збірник тез доповідей науково-практичної конференції, Київ, 26-27 жовтня 2006 р. – К.:НПУ імені М.П.Драгоманова, 2006. –134 с.

Тези висвітлюють сучасні проблеми та нові підходи до реалізації змісту біологічної освіти зокрема, з ботаніки, зоології, екології, фізіології людини і тварин, загальної біології та методики їх викладання.

Видруковано з оригіналів у авторській редакції

ISBN 966-660-293-8

© Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, 2006

Степанюк А.В., Міщук Н.Й., Барна Л.С., Жирська Г.Я. Організація діяльності студентів на навчально-польовій практиці з методики викладання біології.....	112
Стецула Н.О., Барабаш О.В. Мишоподібні гризуни Національного природного парку «Сколівські Бескиди».....	114
Фруктова Я.С. Інтерактивна лекція як форма навчання студентів педагогічних вузів.....	115
Царенко О.М. Викладання курсу «екологія рослин» у підготовці вчителів природничих дисциплін.....	117
Цуруль О.А., Доля О.В. Підготовка майбутніх вчителів біології до формування в учнів 8-9 класів знань про шкідливий вплив наркотичних речовин.....	119
Хільковець В.У. Деякі аспекти вдосконалення організації самостійної роботи студентів молодших курсів.....	122
Чепурна Н.П. Пошук екологічно чистих біостимуляторів для підвищення життєздатності і продуктивності комах при їх культивуванні в штучних умовах.....	124
Чихман О.М., Сидоренко О.В. Перспективи використання представників роду <i>PELARGONIUM L'HERIT EX AIT.</i> в навчальному процесі.....	126
Шабатура М.Н., Омельченко Т.Г. Вікові особливості домінантності великих півкуль головного мозку.....	128
Шевченко В.Г., Мегалінська Г.П. Біотехнологія рослин – актуальний аспект вивчення екологічної біотехнології.....	129
Шевченко В.Л. Структура та організація викладання дистанційного навчального курсу «Зоологія безхребетних» для педагогічних вузів.....	130
Шмалей С.В. Екологічна професійна підготовка студентів природничих факультетів.....	132

Планується детально розглянути прямий та непрямий вплив людини на рослини, питання охорони природи та раціонального природокористування, що є одним з найактуальніших питань сьогодення.

На лабораторних заняттях студенти мають можливість ознайомитись з морфолого-анатомічними особливостями рослин, що виникли під впливом абіотичних та біотичних факторів зовнішнього середовища, навчитись давати оцінку дії певних природних чинників за зовнішніми та внутрішніми ознаками рослин. Частина навчального матеріалу винесена на самостійне опрацювання, контроль за яким проводиться у вигляді заслуховування рефератів на лабораторних заняттях. Залучення студентів до самостійної роботи спрямоване на розвиток їх творчості, зацікавленості у вивченні матеріалу. Також певні питання з екології рослин студенти самостійно розробляють та досліджують при підготовці курсових, дипломних та магістерських робіт.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ДО ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ 8-9 КЛАСІВ ЗНАТЬ ПРО ШКІДЛИВИЙ ВПЛИВ НАРКОГЕННИХ РЕЧОВИН

О.А. Цуруль, О.В. Доля
НПУ імені М.П. Драгоманова, м. Київ

Вживання наркогенних засобів є надзвичайно небезпечним видом негативного відхилення поведінки неповнолітніх, а тому вчитель біології у своїй роботі повинен систематично здійснювати профілактику вживання різних груп наркогенних речовин: тютюну, алкоголю, наркотиків, токсичних речовин.

Про ранню наркотизацію учнів красномовно свідчать результати численних досліджень: якщо позитивне ставлення до вживання наркогенних речовин висловлює кожний сьомий п'ятикласник, то в 8-9 класах кількість таких учнів становить близько двох третин класу. Тенденція до збільшення позитивного ставлення підлітків до вживання наркотичних засобів зумовила актуальність даної статті.

Аби створити активну протидію наркотизації дітей і підлітків, ця складна профілактична робота повинна стати органічною складовою педагогічної діяльності, насамперед, вчителя біології.

Які ж дидактичні можливості навчального змісту шкільної біології для формування в учнів знань про шкідливий вплив наркотичних речовин?

Для вивчення шкідливого впливу наркогенних речовин учнями 8-9 класів шкільною програмою (2001) передбачено урок "Шкідливий вплив паління, алкоголю та наркотиків на організм людини" (тема "Регуляція функцій"), урок "Шкідливий вплив паління, забрудненого повітря на органи дихання" (тема "Дихання") та 1 урок у 9 класі "Вплив алкоголю, наркотиків і токсинів на нервову систему і поведінку людини" (тема "Біосоціальна природа особистості").

Збільшенню поінформованості учнів про шкідливий вплив наркогенних речовин сприятиме, на нашу думку, чітке визначення майбутнім вчителем біології дидактичних цілей антинаркотичної агітації для кожної навчальної теми, адже пропаганду здорового способу життя необхідно проводити на кожному уроці.

Навчальна тема	Навчальний зміст
Регуляція функцій	Вплив НР на центральну і периферичну нервову систему, залози внутрішньої і змішаної секреції, якісні зміни
Кров і кровообіг	Вплив на склад крові, форменні елементи крові та серцево-судинну систему, алкогольна інтоксикація організму, механізм поширення НР кровоносною системою, необхідність здорового способу життя для профілактики серцево-судинних захворювань
Травлення	Вплив на органи травлення, зміни у функціонуванні органів травлення
Обмін речовин та енергії	Вплив алкоголю і нікотину на обмін речовин і енергії в людському організмі, наслідки порушень обміну речовин у підлітковому віці

Виділення	Механізм дії алкоголю на тканини нирок
Біосоціальна природа особистості	Особливості розвитку наркоманії, токсикоманії, алкоголізму, їх передумови і наслідки
Розмноження та індивідуальний розвиток	Вплив НР на внутрішньоутробний розвиток зародка, на організм дівчаток і хлопчиків. Генетична схильність до алкоголізму, її наслідки

Таким чином, у майбутніх учителів біології має сформуватися чітке розуміння значних дидактичних можливостей навчального змісту розділу "Біологія людини" щодо формування знань про шкідливий вплив наркогенних речовин. Ефективним прийомом їх формування є включення додаткової пізнавальної інформації. Вона може бути основою для проведення різноманітних бесід, діалогів, рольових ігор, семінарських занять та конференцій, позакласних заходів та виховних годин.